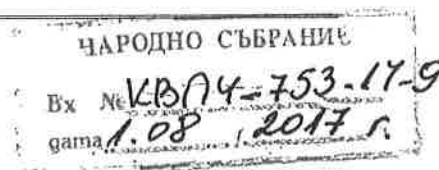

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И
БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

Изх. № 02-02-113

.....
27.07.17г

ДО
Г-Н КРАСИМИР ВЕЛЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯТА И ПРАВАТА
НА ЧОВЕКА
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
ГР. СОФИЯ 1169
ПЛ. „КНЯЗ АЛЕКСАНДЪР І“ № 1
На Ваш изх. № КВПЧ-753-14-9/18.07.2017 г.

Относно: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за гражданската регистрация, № 754-01-38, внесен от Мустафа Карадайъ и група народни представители.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ВЕЛЧЕВ,

Във връзка с постъпилия за становище в Министерството на регионалното развитие и благоустройството, законопроект за изменение и допълнение на Закона за гражданската регистрация, № 754-01-38, внесен от Мустафа Карадайъ и група народни представители, бихме искали да Ви уведомим за следното:

Не подкрепяме предложенията на народните представители за изменение и допълнение на Закона за гражданската регистрация (ЗГР), поради следните съображения:

1. По отношение § 1 от законопроекта:

Видно от мотивите към законопроекта, искането е за заличаване от регистрите, поддържани по реда на Закона за гражданската регистрация (ЗГР), на насилствено дадените български имена на българските граждани през така наречения „възродителен процес“.

Съгласно разпоредбата на чл. 104, т. 2 от ЗГР, Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението осигурява съхраняване и поддържане хронология на променени данни в гражданската регистрация. Насилствената промяна на имената е извършена при спазване на формалната процедура, съгласно нормативната база към момента на промяната, поради което не е възможно служебно да бъде установено на кои български граждани имената са променени по тяхно желание и на кои принудително, поради което освен, че има законово основание за съхранение на променените данни от гражданската регистрация, налице е и обективна невъзможност Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ да извърши служебно заличаване на данните в ЕСГРАОН.

2. По отношение § 2 от предложения законопроект:

Направените предложения предполагат необходимостта от извършване на оценка за законодателна целесъобразност и за степента, в която отговарят на обществените потребности, както и доколко избраният подход за служебна промяна на имената на заинтересованите лица по силата на закон, без да се отчита изразената свободна воля на всеки от тях, би дал адекватен отговор на тези потребности.

Следва да се отбележи, че разглежданите въпроси не са нова тема за законодателството на Република България. Като израз на негативната оценка на процеса по принудителната промяна на имената и защита на засегнатите от този процес, още след началото на демократичните промени през 1990 г., с § 2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за имената на българските граждани (обн., ДВ, бр. 20 от 1990 г., отм., ДВ бр. 67 от 1999 г.) е разписан механизъм, по който българските граждани, на които принудително са заменени имената, могат по свое желание да възстановят предишните си имена. Първоначално е предвидена ускорена съдебна процедура за възстановяване или промяна на имената, която по-късно през 1990 г. е заменена с административна. Административният ред се е прилагал в срок от 3 години от влизането в сила на изменението на закона. След изтичането на този срок възстановяване и промяна на имената са били възможни само чрез съдебна процедура.

В приетия през 1999 г. ЗГР, с който Законът за имената на българските граждани е отменен, не е предвидена специална процедура за възстановяване и промяна на

имената на българските граждани. С направените допълнения в ЗГР през 2001 г. е създаден нов чл. 19а, който предвижда облекчена административна процедура за възстановяване на принудително променените имена, осъществявана по инициатива на съответните лица. Прилагането на административната процедура не е обвързано със срок. През 2004 г. с изменения в ЗГР е предвидена възможност (но не и задължение) за възстановяване на имената и на починали лица.

В случай, че има лица, които не са изразили желание да възстановят или променят имената си, след като тази възможност съществува от 1990 г., то едва ли е уместно приемането на промени в ЗГР, чрез които законодателно да бъдат възстановени турско-арабските им имена. По този начин ще бъде отнето правото на избор, което в момента е гарантирано от законодателството.

Възстановяване на имената по силата на закон, без участието на техните титуляри, би създадо възможност за допускане на грешки, както и редица неудобства на тези български граждани. Например, живеещите в чужбина няма как да бъдат уведомени за служебното възстановяване, а след всяка промяна на името, лицата са задължени в определен от Закона за българските лични документи срок да подменят документите си за самоличност. Няма възможност промяната да бъде служебно отразена в различните документи, които лицата притежават (дипломи, документи за собственост, за придобит трудов стаж и др.), както и в различни институции като банки, застрахователни дружества и прочие, с които имат взаимоотношения от частноправен характер, което в последствие би затруднило тяхната идентификация.

Съществуващият административен ред позволява внимателно да бъде преценен и разгледан всеки конкретен случай, да бъдат установени по волята на лицата действителните предишни имена, отстранени последващи несъответствия и др., които няма да могат да бъдат приложени при възстановяването на имената чрез закон.

Правото на име е лично, неимуществено право. То е нематериално благо, което е предмет на субективното право на име. Свързано с правото на име е правото да се промени името. Субективното право според доктрината е гарантирана от закона възможност носителят му да получи определено имущество или неимуществено благо. Тъй като субективното право е възможност, носителят му определя дали ще го упражни или не. Носителят на правото определя интереса от упражняването му. Липсва ли интерес, правото не се прекратява, но не се упражнява. Действащата уредба на чл. 19а от ЗГР е съобразена изцяло с правната характеристика на името и правото то да се промени като вид субективно право, като преценката дали това право да бъде упражнено или не е предоставена единствено и само на носителя.

От изложеното е видно, че повече от 20 години в законодателството на страната съществува процедура за възстановяване и промяна на имената на българските граждани, на които същите са били принудително променени. По този въпрос е налице последователно провеждана политика в защита на засегнатите граждани при отчитане на нейните исторически, обществено-политически и чисто житейски измерения. Същевременно е важно да се отбележи, че в Закона за имената на българските граждани (отм.) и в ЗГР последователно е прокаран принципът за доброволност и свободно изразена воля на лицата, като възстановяване и промяна е възможна, само ако същите желаят такава.

В заключение бихме добавили, че регистрите на актовете за гражданско състояние, се съхраняват и поддържат от общинските администрации (чл. 85, ал. 3 от ЗГР) и вписвания в тях могат да се правят единствено от длъжностните лица по гражданско състояние, каквито не се явяват служителите от ГД ГРАО.

ГД ГРАО на основание чл. 102, ал. 1 от ЗГР поддържа в електронен вид регистър на населението - Национална база данни „Население“ и Национален електронен регистър на актове за гражданско състояние, като в него се съдържат единствено актовете за гражданско състояние, съставени след 01.01.2000 г.. Регистрите се поддържат въз основа на документите, които постъпват по електронен път от общинските администрации. Данните от гражданската регистрация се въвеждат еднократно по място на възникване на събитието или по място на изменението (чл. 105, ал. 2 от ЗГР), т.е. винаги от общинската администрация. ГД ГРАО единствено обобщава и съхранява постъпилите данни относно гражданската регистрация, подадени от общинските администрации.

МИНИСТЪР:

НИКОЛАЙ НАНКОВ
МИНИСТЪРСТВОТО

Зам. - министър:

В. Велков

Заповед за заместване

№ 91/02-17-623/21.07.17г.